

Spoločne o bezpečnosti a obrane:
hlavné závery a odporúčania

12.-13. apríl 2018

Slovenský inštitút pre bezpečnostnú politiku v dňoch 12. – 13. apríla 2018 úspešne zorganizoval v poradí už tretiu výročnú konferenciu slovenskej bezpečnostnej a obrannej komunity pod názvom „Spoločne o bezpečnosti a obrane“, ktorej sa zúčastnil značný počet významných hostí.

Cieľom diskusií v Beladiciach pri Nitre bolo prediskutovať dosiahnuté výsledky plnenia programového vyhlásenia vlády SR v polovici volebného obdobia v oblasti bezpečnosti a obrany, ako aj aktuálny stav modernizácie Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Osobitná pozornosť bola tiež venovaná problematike kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky. Poprední experti diskutovali aj na tému strategickkej komunikácie #WeAreNATO s cieľom priniesť túto tému bližšie verejnosti.

Konferencie sa zúčastnilo viac ako 75 popredných predstaviteľov akademickej obce, neziskových organizácií, uniformovaných zložiek, štátnej správy vrátane vysokých diplomatov, predstaviteľov politických strán vrátane poslancov NR SR, ako aj súkromného sektora.

S hlavným prejavom vystúpil predseda vlády SR Peter Pellegrini, ktorý označil za priority svojej vlády bezpečnosť a obranu. Pozvanie medzi inými prijali aj štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Ivan Korčok, štátny tajomník Ministerstva obrany Slovenskej republiky Róbert Ondrejcsák, ako aj generálna riaditeľka sekcie riadenia informatizácie z Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu, dnes už digitálna líderka, Martina Slabejová, ktorí úvodnými príhovormi jasne preukázali vôľu a záujem viesť úzky dialóg s bezpečnostnou komunitou o tak závažných témach, ktoré ovplyvňujú budovanie bezpečnosti Slovenskej republiky a jej euroatlantického ukotvenia.

Veríme, že závery a odporúčania, ktoré zazneli na konferencii napomôžu v ďalšom skvalitňovaní a posilňovaní bezpečnosti a obrany Slovenskej republiky.

Panelová diskusia I.: STRATEGICKÁ KOMUNIKÁCIA, KAMPAŇ WE ARE NATO

- Je kontraproduktívne, aby NATO robilo v členských krajinách kampaň predovšetkým pod vlastnou hlavičkou. Je vždy na konkrétnom štáte, akú stratégiu zvolí a na aké témy sa zameria. Samozrejme, sú prioritné témy v rámci NATO, ale každý štát a jeho obyvatelia majú iný prah vnímania týchto tém;
- NATO má pomerne dobrý prehľad o náladách a vývoji verejnej mienky v jednotlivých členských štátoch, avšak do týchto diskusií nezasahuje. To však neznamená, že sa v kuloároch nepreberajú.
- Je ešte skoro hodnotiť konkrétne výsledky jednotlivých kampaní WeAreNato, ale je dobré, že kampane sa postupne rozbehli vo všetkých krajinách, ktoré sa k tomu prihlásili.
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVaEZ SR) aktívne pracuje na kampani WeAreNato, bolo natočené video, propagované na sociálnych sieťach a hovorí sa o tom verejne. Existuje však pomerne nízka podpora obyvateľstva pre NATO a od toho sa odvíja aj záujem o tieto kampane.
- Na MZVaEZ SR sa vytvorila jednotka pre strategickú komunikáciu, ktorá túto kampaň realizuje. Cieľom je, aby sa postupne do strategickkej komunikácie zapájali viacerí pracovníci ministerstva a jednotka by mala mať skôr koordinačnú úlohu.
- V rámci štátnej správy táto jednotka nemá partnerov. Najviac komunikuje s predstaviteľmi rezortu obrany. Ani tam však jednotka pre strategickú komunikáciu neexistuje a spolupráca je skôr reaktívna ako systémová.

- Na rokovanie Vlády SR bude predložená koncepcia boja proti hybridným hrozbám. Je to ďalší krok pri presadzovaní strategickej komunikácie na úrovni štátu.
- Médiá problematike bezpečnostnej politiky nevenujú až takú veľkú pozornosť. Problémom je, že tieto články nemajú takú čítanosť, aby sa dostávali do popredia.
- Výčitky zazneli na adresu médií, že sa sústredia len na škandály a nie na pozitívne informácie. Protiargumentom bolo, že médiá o tom musia informovať, je to ich základná úloha.
- Najdôležitejšie je zameriavať sa na mladých ľudí a učiť ich kritickému mysleniu.
- Ako jeden z najväčších problémov odborníci na marketing vidia neatraktívne podanie informácií, nedostatočné pokrytie a zlé nástroje na propagáciu.
- Konkrétne kampaň WeAreNato odborníci na marketing nezachytili v éteri a na sociálnych médiách, takže sa niekde musela stať chyba. Zacielenie zrejme nebolo dostatočné.
- Veľkým negatívom je, že vojaci verejne nehovoria. Majú veľkú autoritu, ale ich názory nemajú takto šancu formovať verejnú mienku.
- V politickej komunikácii je veľký rozdiel medzi každodennou politickou prácou a stanovovaním strategických cieľov a na to naviazanú politickú a marketingovú komunikáciu.

Odporúčania:

- Oveľa systémovjšie pristupovať k strategickej komunikácii na štátnej úrovni. Jeden útvar na jednom ministerstve je nepostačujúci.
- Hlavný obsah by mal vychádzať z hodnotovo jednoznačných vyjadrení politických predstaviteľov. To sa dnes nedeje. Politici by mali viesť svojich voličov, edukovať ich, nie nechať sa viesť prieskumami verejnej mienky veľaokrát aj proti záujmom krajiny ako takej.
- Je potrebné používať oveľa jednoduchší a zrozumiteľnejší jazyk a hľadať nástroje, ako zasiahnuť oveľa širšie spektrum obyvateľov.
- Kľúčové pri komunikácii bezpečnostných tém je, aby verejne vystupovali rešpektované vojenské authority.
- Médiá majú veľmi dôležitú úlohu pri komunikácii posolstiev. Mali by sa viac venovať základným „osvetovým“ článkom, ktoré budú jednoduchou formou vysvetľovať základné postoje a hodnoty, ktoré si mladá generácia môže osvojiť.
- Spolupráca štátneho a súkromného sektora je v tomto prípade nezastupiteľná.

Panelová diskusia II.: BUDOVANIE KYBERNETICKÝCH SPÔSOBILOSTÍ V PODMIENKACH SR A POSTAVENIE SLOVENSKA V KRAJINÁCH V4

- Téma kybernetickej bezpečnosti je vzrastajúcim fenoménom posledného obdobia. Výraznú mieru v otázke bezpečnosti, popri rôznych definíciách a pohľadoch a najmä z pohľadu verejnosti, zohráva pocit a dôvera. Úlohou odbornej verejnosti a politikov je prehľbovať dôveru v bezpečnosť uskutočňovaním konkrétnych a objektívne hodnotiteľných krokov, podľa jasne definovaných priorít.

- Kybernetická bezpečnosť je kategóriou celkovej bezpečnosti, ako efekt globálnej informačnej spoločnosti, v ktorej informačné a komunikačné technológie zohrávajú zásadnú úlohu.
- Kybernetická bezpečnosť má viacdimeziálny spoločenský rozmer – zasahuje jednotlivcov, ekonomické odvetvia, celé štáty. Kritická infraštruktúra a spoločensky významné elektronické služby sú oproti konvenčným vojenským cieľom relatívne ľahko napadnuteľné, s masívnym dopadom na celú spoločnosť a obranyschopnosť štátu.
- Výsledky ohlásené estónskou neziskovou organizáciou e-Governance Academy v marci 2018 priniesli v medzinárodnom indexe 63 krajín sveta, NCSI, pre Slovensko čelné postavenie v oblasti kybernetickej bezpečnosti. Rešpektujúc výsledky iných podobných indexov, ale aj zohľadnenie všeobecnej skúsenosti v oblasti medzinárodných rebríčkov sa ukazuje byť dôležitou viac ako poradie krajiny, skutočná úroveň bezpečnosti zisťovaná na základe pravidelne hodnotených relevantných kritérií a najmä vyhodnocovaním objektívnych údajov.
- Opatrenia a výdavky na kybernetickú bezpečnosť dnes nezohľadňujú asymetriu kybernetickej a konvenčnej vojenskej bezpečnosti, najmä vzhľadom na vykonateľnosť a dopady možných útokov. Sú nedostatočné. Príkladom je narastajúci trend hybridných vojen a kybernetické útoky na energetické a iné strategické celky v globálnom meradle za obdobie posledných 10-15 rokov.
- Zodpovednosť štátu v kybernetickej bezpečnosti je nezastupiteľná, rovnako ako rola jednotlivcov a podnikateľského sektora pri prijímaní a vykonávaní bezpečnostných opatrení. Národné kompetencie v oblasti dlhodobu udržateľnej kybernetickej bezpečnosti majú zásadný charakter a mali byť súčasťou bezpečnostnej stratégie štátu, vrátane plánovania zdrojov a výdavkov.
- V otázke konkrétnej zodpovednosti je zásadná úloha lídrov na každej úrovni spoločnosti. Vo verejnom sektore, v obrane, v podnikateľskom prostredí je informatika fundamentom výkonu ich činností. Otázka odolnosti voči kybernetickým hrozbám musí byť na zozname agendy strategického vedenia každej spoločnosti, či na úrovni verejných služieb alebo v podnikateľských organizáciách.
- Legislatívne opatrenia v kybernetickej bezpečnosti sú nevyhnutným, avšak nie dostatočným krokom. Súčasťou musia byť implementačné opatrenia opierajúce sa o objektívne a merateľné kritéria, kontinuálne monitorované vzhľadom na výraznú dynamiku progresu v informačných a komunikačných technológiách, ako aj ich rýchleho uplatňovania v celospoločenskom priestore.

Odporúčania:

- Legislatívne, organizačno-technické, vzdelávacie a expertné činnosti, výmena informácií a medzinárodná spolupráca v civilnom a vojenskom sektore sú zásadnými oblasťami hodnotenia spôsobilosti štátov v kybernetickej bezpečnosti. Pre Slovensko je dôležité kontinuálne a objektívne hodnotiť všetky jednotlivé oblasti, podľa aktuálneho a skutočného stavu.
- Pre plnenie strategických štátnych záujmov Slovenska, ako aj pre spôsobilosť Slovenska prispievať do kolektívnej bezpečnosti v rámci medzinárodných bezpečnostných štruktúr je rozhodujúce, aby nastavenie priorit ďalšieho rozvoja a investícií bolo v súlade s pravidelnými hodnoteniami stavu kybernetickej bezpečnosti, najmä v oblastiach identifikovaných ako

priestor pre zlepšenie alebo priestor pre zvyšovanie dynamiky nadobúdania potrebných kompetencií a spôsobilostí.

Panelová diskusia III.: ZHODNOTENIE DOSIAHNUTÝCH VÝSLEDKOV MO SR V POLOVICI VOLEBNÉHO OBDOBIA

- Slovensko je stále v rámci NATO vnímané skôr pozitívne, najmä v kontexte navyšovania výdavkov na obranu, ako aj v rámci našich príspevkov do operácií medzinárodného krízového manažmentu, vrátane pripravovaného vyslania kontingentu na východ Aliancie v rámci predsunutej prítomnosti (EFP) NATO v Pobaltí. NATO oceňuje tiež náš príspevok v Iraku a vznik Zvereneckého fondu na Ukrajinu, ktorý je v Aliancii vysoko hodnotený.
- Pretrváva však neplnenie Cieľov síl, na ktoré je SR pravidelne upozorňované v rámci multilaterálneho ako aj bilaterálneho obranného plánovacieho procesu NATO. NATO by uvítalo, ak by v rámci modernizácie došlo v blízkej budúcnosti aspoň k čiastočnému pokroku v tejto oblasti. NATO tiež upozorňuje na nedostatky vyslania nášho kontingentu do EFP NATO v Pobaltí, ktorý bude vyslaný len na cvičenie. Takýto právny rámec nezodpovedá aktuálnym potrebám a požiadavkám, ktoré by si daná situácia vyžadovala a poukázali na to, že v prípade slovenského kontingentu ide o ojedinelý prípad v porovnaní s ostatnými spojkami.
- Zástupcovia politických strán v rámci celého spektra si uvedomujú alarmujúci stav Ozbrojených síl Slovenskej republiky (OS SR) a s tým spojenú nutnú potrebu modernizácie. Jedným zo zásadných nedostatkov procesu modernizácie OS SR je netransparentnosť v procese akvizícií, ktoré zo sebou prinášajú podozrenie na korupciu a klientelizmus. Absolútna väčšina modernizačných projektov je uskutočňovaná formou priamych zadaní zákazky medzi vládami. Úlohou politikov je na takéto aktivity upozorňovať a snažiť sa konfrontovať MO SR so zisteniami a hľadať riešenia aj v spolupráci s expertmi, verejnosťou a médiami ako dosiahnuť väčšiu transparentnosť pri modernizačných projektoch.
- Slovenský súkromný sektor upozorňuje, že je len minimálne zapájaný do aktuálne prebiehajúcich projektov modernizácie, napriek tomu, že má čo ponúknuť, a to aj v oblasti reálnych R&D projektov. V zahraničí vo vyspelých krajinách, kde spoločnosti zamerané na výskum a vývoj úzko spolupracujú s ministerstvom obrany a dostávajú dotácie, sa tieto často odvdčia inovatívnymi produktmi, ktoré sú následne využiteľné aj v súkromnej sfére. Podľa ich názoru pri aktuálnom balíku približne 30 miliárd eur vyčlenených pre rezort obrany do roku 2030 by malo MOSR pristúpiť k transparentnejšiemu prerozdeleniu finančných prostriedkov určených na výskum a vývoj, ktorý by mal aj v súvislosti s požiadavkami EÚ rásť na požadovanú úroveň minimálne 2% celkových výdavkov. Podľa doterajších skúseností tieto prostriedky MOSR využívalo netransparentne a neefektívne. Je dôležité aby tieto prostriedky dostali spoločnosti a akademické výskumné ustanovizne, čím by sa podarilo podporiť aj súkromný sektor, čo by malo následný pozitívny dopad nielen na modernizáciu OS SR, ale aj na rozvoj sektora inovatívnych technológií v SR.
- Projekty modernizácie prebiehajú značne netransparentne s tým, že nebola konzultovaná nielen odborná verejnosť, ale ani Združenie bezpečnostného a obranného priemyslu, čo jasne naznačuje tendenciu postupov súčasného vedenia MO SR. Ďalším systémovým problémom je pripravované skokovité navyšovanie výdavkov na obranu od 2019 (približne 500 mil. eur skok medzi 2019-2020). Je to síce pozitívny vývoj, ale je mimoriadne dôležité, aby bolo MO SR naň pripravené najmä z hľadiska obranného plánovania. Vedenie MO SR

ak bude pokračovať v súčasnom trende bude mať zásadný problém plánované finančné prostriedky efektívne využiť. Už dnes pri výrazne nižšom rozpočte MO SR pravidelne na konci roku vracia nevyužité finančné prostriedky späť do štátnej pokladnice. Zároveň nesmie ísť len o nákup techniky, ale treba prihliadať aj na investície do vojakov, teda ich výstroje, výcviku, ale aj na platy a tiež na infraštruktúru rezortu, ktorá je v katastrofálnom stave. OS SR už majú dlhšie problém s náborm, pričom čoraz viac strácajú konkurencieschopnosť na trhu práce.

Odporúčania:

- Pretrváva potreba navyšovania výdavkov na obranu a to nielen na techniku, ale aj do personálu a infraštruktúry.
- Pretrváva potreba väčšej transparentnosti modernizačných projektov ako predpokladu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov daňových poplatníkov. Na príprave projektov by sa mal zúčastňovať úrad Ministerstva financií SR. Hodnota za peniaze s cieľom zhodnotiť obsahovú, ekonomickú a finančnú efektívnosť projektov.
- Jednou z kľúčových úloh do budúcnosti bude lepšie zapojenie širokého spektra súkromného sektoru do modernizácie aj prostredníctvom navyšovaných výdavkov na výskum a vývoj s cieľom podporiť inovatívne technológie v SR.

SLOVAK SECURITY POLICY INSTITUTE SLOVENSKÝ INŠTITÚT PRE BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

Na vřšku 8
811 01 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: (+421) (02) 4319 1592
Email: info@slovaksecurity.org
www.slovaksecurity.org

© Slovak Security Policy Institute 2018. Všetky práva vyhradené. Obsah tejto analýzy sa nesmie kopírovať, distribuovať, upravovať ani poskytovať tretím stranám bez uvedenia vydavateľa.
Vydal Slovak Security Policy Institute, máj 2018.

Realizované s finančnou podporou Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky v rámci dotačného programu medzinárodné vzťahy a zahraničná politika SR a s finančnou podporou NATO Public Diplomacy Division a nadácie Friedrich Ebert Stiftung.

Za obsah tohto dokumentu je výlučne zodpovedný Slovenský inštitút pre bezpečnostnú politiku. Názory vyjadrené v publikácii sa nemusia nevyhnutne zhodovať s názormi partnerov projektu.

MINISTERSTVO
ZAHRAIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

